

JUAN GURUTZEKOA, OLERKARI

Karmeldar santu aundi au Ubeda' n il zanetik la-reun urte dirala-ta, nik argitaratu neban "Donibane Gurutz, olerkari" liburuan Jainko-zale olerki-zale errime onen oler-lan guztiak, euskeraz biurturik agertzen dira.

Onela idatzi neban "Olerkiak" saillean: "Jainkoaren billa, berau bait dau guretzat jakituri bakarra. Labur bizi gara ta epe onetan gora jo bear, geure Egilleagana. Urrundu eztabaida ta burrukatik, txar ordeaz ona arindu, ez emon pozik barrulerai, eta aaztu-lezara bota eurok. Or jakituri bikaiña, Don:

Jainko billa beti, gurari bizitan. Ikasle zala, eta geroago, antza danez, ainbat erritar olerki ta bertsoz eban, Boskan eta Garzilaso batez be. Egin zituan erromantzetatik agiri da erri-poesiaren teknikan ikasia zala; 14 olerki-lan ditu guztirik, eta lau bat izan ezik, beste danak erromantzeak, batzuk Toledo'ko kartzelan onduak, "Super flumida Babilonis" legez; guzti ontan agiri da gure olerkariaren teknika, izkuntza aberatsa ta trebetasuna".

Jainkoa ikusteaz mindurik dagoan arimearen koplak dozuz urrengo zazpi estrofetako oneik be.

Neu bizi ezta bizi naz,
eta alako ustea izanik,
ilter nago ezin illik,

Ni ez naz neugan bizi,
ta Jainko bage ezin naz bizi;
A bage eta ni bagarik,
bizitza au, zer daiteke?
Milla aldiz litzakit iltea,
bizia bera ditzarot,
ilter nago ezin illik.

Nik bizi dodan bizi au
bizia faltatzea,
Zurekin bizi artiño;
ta beti ilten joatea;
adi ene Jaun, esana,
ez dot gura bizitza au,
ilter nago ezin illik.

Zugandik urrin egonik,
zer bizi euki dagiket,
iñoiz ikusi ez dodan
iltea eroan baiño?
Erruki dakit neugaitik,
ozt-oztan iraun dodala,
ilter nago ezin illik.

Uretik kanpo arraiñak
ba-dautzu aringarrik,
sufritzen dauan erioan
iltea lortzen daularik
zer erio nire bizi
samintsu onen bardiñik,
zenbat bizi ainbat illik?

Ken naizu erio ontatik,
ene Jaun, t'eidazu bizi;
lakio ain gogor ontan
ez nagizula, ez, euki;
Zu ikus-miñez nago miñez,
ta nire miña aundi baita,
ilter nago ezin illez.

Min dot orain neure iltea,
ta bizia negartuko
neure obenak eutsia
tinko daukadan arte.

Noiz izango, ene Jainko!,
egiaz esatea nik:
bizi naz orain il barik?

Onalaxe dogu Juan Gurutzekoa. Olerkari egiaz aundi. Il zanetik lareun urte joanak izan arren, lirikan aren pareko olerkaririk agertu ez dala.